

Universal Declaration of Human Rights - Kabiye

© 1996 – 2009 The Office of the High Commissioner for Human Rights

This HTML version prepared by the UDHR in Unicode project, <http://www.unicode.org/udhr>.

KEDENGA KPEEKPE YƆƆ EYƆ WALA TƆM

KUBUUZUTU

Yee d̄itisaa se p̄um̄sna eyaa se p̄ewee kuman̄ wala esundaa ne pikena wazay p̄aȳs̄ k̄aȳ, d̄itisaa d̄aȳ se peede ejade ȳƆƆ ti-ȳƆƆ w̄es̄, toononum ne lahez̄iȳe pal̄ȳna;

Ɔ̄inaa se eȳs̄ wala t̄om̄ kus̄ū ne ti-ȳƆƆ kuɔ̄ɔ̄n̄ palabina ne kiw̄eekum̄ t̄aȳ ne piɔ̄eȳiȳ eyaa. Mb̄s̄ paɔ̄aȳ se ejade el̄eȳzi w̄es̄, eyaa w̄ee pa-ti ȳƆƆ, p̄aȳɔ̄ɔ̄ɔ̄s̄ yem̄ faaa ne piw̄ili se pal̄i k̄ūñ̄k̄ taa, s̄āɔ̄nd̄s̄ eetas̄iȳ-w̄e k̄pas̄;

Yee waɔ̄de kewiȳaȳ ekandaȳiȳ eȳs̄ wala ȳƆƆ cam̄iȳe k̄aȳ, wiɔ̄iȳi p̄ukaȳ eȳs̄ en̄s̄ ken̄as̄ kiɔ̄eȳs̄ se ek̄oȳi kewiȳaȳ nga k̄-ȳƆƆ se kalaki-i ñ̄an̄;

P̄ow̄e cam̄iȳe se pas̄ina aj̄eya, ak̄peeti ne ala taabal̄iȳe d̄us̄ t̄om̄iȳe d̄eu ne puhuuna-ȳe;

Ɔ̄inaa se aj̄eya kiɔ̄bend̄s̄ nḡbeȳe p̄aȳt̄ takaȳaȳ taa ke eyaa k̄peekpe tas̄i tisuu eȳs̄ wala ne e-wazaȳ p̄-ȳƆƆ, ne p̄aȳt̄ se abalaa ne halaa p̄ew̄e kuman̄ wala ana a-esundaa; mb̄s̄ labina ne paka ñ̄us̄ se pek̄peetiɔ̄ sam̄aȳ s̄inās̄ t̄om̄iȳe ȳƆƆ ne piɔ̄a p̄ew̄ee pa-ti ȳƆƆ cam̄iȳe;

Aj̄eya kiɔ̄bed̄s̄ nḡbeȳe taa aj̄eya tisaa se alaki ne eyaa k̄peekpe ñ̄a eȳs̄ wala, el̄e p̄ow̄ee se nḡbeȳe eɔ̄-ȳe nisi;

Yee eyaa t̄un̄ge iwen̄a lum̄aȳziye k̄ūɔ̄m̄ɔ̄iȳe eȳs̄ wala ne e-ti ȳƆƆ w̄es̄ t̄om̄ ȳƆƆ k̄aȳ, piɔ̄an̄ ne pala t̄om̄iȳe n̄ɔ̄i.

MB̄S̄ AJ̄EYA KIGBEND̄S̄ NḠBEȲE KEDIȲZAȲ S̄S̄S̄S̄ T̄OM̄ SE:

KEDENGA KPEEKPE YƆƆ EYƆ WALA TƆM̄ t̄on̄e t̄ike aj̄eya wena kedenga k̄peekpe ȳƆƆ eȳs̄ wala t̄om̄ w̄e a-ñ̄ūñ̄ taa ȳƆƆ a-lum̄aȳziye; ne piɔ̄a aɔ̄eȳi a-ti, akuli nḡbeȳe d̄ine d̄a-aj̄eya eyaa ne aj̄eya l̄eena eyaa ese ne pañ̄a eȳs̄ wala ne e-ti ȳƆƆ w̄es̄ t̄om̄.

H̄āɔ̄laȳ 1

Pal̄is̄t̄s̄ eyaaa ne pa-ti ȳƆƆ w̄es̄ k̄paagbaa ne p̄ew̄ee kuman̄ wala esundaa. Pal̄is̄t̄s̄-w̄e ne p̄-ȳƆƆ ne pa-maȳzum̄; mb̄s̄ yekina ne p̄aȳɔ̄ɔ̄ɔ̄l̄i d̄ama se p̄eke eyaa pa-t̄un̄ge.

H̄āɔ̄laȳ 2

Paa eȳs̄ weyi, eke k̄is̄em̄, k̄ik̄p̄ed̄s̄, k̄ūh̄s̄l̄om̄, ñ̄um̄d̄s̄, ked̄eȳaȳ, paa eke ɔ̄ɔ̄ɔ̄i nḡs̄ ki-taa t̄s̄, el̄aȳ s̄un̄aa, ep̄iz̄iȳ et̄o se kedenga k̄peekpe ȳƆƆ eȳs̄ wala wena p̄aȳɔ̄ɔ̄ɔ̄l̄i a-t̄om̄ ɔ̄iell̄ne ȳƆƆ, ake d̄aȳ d̄aȳ e-ñ̄ina.

Mb̄s̄ d̄aȳ paa eȳs̄ el̄una le, eke ejade n̄ɔ̄i d̄iwe d̄i-ti ȳƆƆ ȳƆƆ, d̄iɔ̄eȳi d̄i-ti ȳƆƆ ȳƆƆ d̄i-taa t̄s̄, yaa d̄i-poliitikii ke nḡs̄, paap̄iz̄iȳ p̄aȳt̄ se eȳs̄ wala t̄om̄ t̄on̄e t̄idataȳna-i.

H̄āɔ̄laȳ 3

Paa an̄i, ew̄ena waɔ̄de se ew̄eena wezuu, ew̄ee e-ti ȳƆƆ ne ekandaȳi e-ti ȳƆƆ.

H̄āɔ̄laȳ 4

P̄iɔ̄eȳi se n̄āɔ̄ɔ̄s̄ ew̄ee yomiye taa; el̄e padaaɔ̄ɔ̄-i d̄aȳ d̄aȳ k̄ūñ̄k̄. Pekizi yomiye t̄om̄.

Հավաք 5

Քիֆեյլի se քաժս ռոչոյս կսիճի, քեքրեյցեսի-ւ, yaa palabi-ւ mbս քիdamսna se pala eyս yո.

Հավաք 6

Paa anի, ewena waժե se paa le, paya-ւ se caa akele.

Հավաք 7

Eyaa kpeekpe we kumաղ payտս esundaa ne քeweeena waժե զժժ se payտս ekandayի քո-յոո kumաղ. Yee palaki-we nabոյս ne քիֆեյլի զeu, yaa քիւժող payտս ոսmas ta, քիւքե զժժ se pakandayի քո-յոո kumաղ.

Հավաք 8

Paa anի, ewena waժե se pacay-ւ տոմ yaa pomuluu-i ֆաղղղ wala wena payտս ha-ւ yո a-ոսmas taa, ewolo eheyi ejաժե taa տոմ հոյaa.

Հավաք 9

Paapiziy pakpa ռոչոյս ֆաղղ քաժից yaa քեքեզի-ւ tetս.

Հավաք 10

Yee pakpa eyս ռոչոյս se elabi nabոյս, ewena waժե se pahսս e-տոմ fayլի ne pana; tiժey yaa tısıkı.

Հավաք 11

1. Eyս weyi pakpa-ւ ne padahսda e-տոմ yո, քոչողղna-ւ se eժeweeկի քոյս; a-aseղժե tınaa ne e-յոո kandiyaa pasıղղıց e-wayի, pahսս e-տոմ fayլի ezi payտս քոչսս yո, ne pana toononum.

2. Paakpay eyս ճոոո զոոոո mbս eelaba ne քiდაafeyի payտս taa yո, քո-յոո; yee քո-wayի քոկոma քիլի se eelabi mbս yո քիքե կիւքեկim, ne քոքոչսս se քոհո e-nanղbanղսս կոչո, payտս kibındս yոո patıղղıց.

Հավաք 12

Քիֆեյլի զeu se eyս ռոչոյս eժս e-ոոո leլս տոմ taa yem yem.

Հավաք 13

1. Paa anի, ewena waժե se ewolo paa le, ecaղ զende e-liu wee yո paa ejաժե ndլի le զի-taa.

2. Paa eyս weyi, ewena waժե se eկոյի ejաժե ndլի ewe զի-taa yո, paa քիքե e-իւնժե, ne քիmay-ւ զոոյե le, eրիսի.

Հավաք 14

1. Yee pali eyս ռոչոյս wayի զոլի ֆաղղղ, ewena waժե se eիլու կոյսս զսժոյե. Etalı le, padaalո-ւ.

2. Eլe, yee toononum, eweeկի nabոյս ne քaիլուից-ւ se pakpa-ւ, efeyına waժե se eժս կոյսս զոլի.

Հավաք 15

1. Paa eyս weyi, ewena waժե se eyaa ejաժե naժիյe se e-te.

2. Քիֆեյլի se pekizina ռոչոյս se eժaayaa e-ejաժե se e-te yaa eժaa leյզի te.

Hɔɔlay 16

1. Halibiya ne abalibiya, paa pe-te le, palaki cɔɔɔ ɲɔɔ, pataliy pe-dede le, pɛwɛna waɖe se pawali, pakpay halaa ne papisi ɖisi ne si-tɔnaa. Pa-wala we kɔman halikpayye dede; abalɔ wɛna waɖe se ekizi e-halɔ ne edɔɔni-i; halɔ ɲɛwɛna waɖe ɖɔɖɔ se ekizi e-walɔ ne ekɔ e-yɔɔ.

2. Pɛɔ ne evebu, petisiy se pɔɔɔɔɔ ɖama ne pɔɔɔ palabi-we halikpayye sɔnzɔ. Pɛfɛyɔ pakpa pa-taa nɔɔyɔ ne ɖɔɲ.

3. Mɔzay kɛna samay hoye; kɛwɛna waɖe se samay ne kewiyay pakandayɔ kɔ-yɔɔ.

Hɔɔlay 17

1. Eyɔ paa weyi, paa ewe e-dɛke, paa ewe lalaa hekɔdaa, ewɛna waɖe se ewɛɛna ɲɔm.

2. Pɛfɛyɔ ɖeu se pɛɛyɔ nɔɔyɔ e-ɲɔm fanɲɲ.

Hɔɔlay 18

Paa anɔ, ewɛna waɖe se elizɔ e-lumayza faaa, etɔɲ esɔ tɔm nɔmas ɲɔɔ esɔɔɔɔ yɔ. Pɔ-tɔbɔɔ se waɖe ɖɔne ɖiyekina ne eyɔ pɔɔɔ eyele esɔ tɔm nɔmas nakɔyɔ ne etɔɲ lɛɛkɔ, epɔɔ ewɔlɔ esɔ tɔm nɔmas ɲɔɔ etɔɲɲɔ-kɔ yɔ kɔ-tɔm lalaa faaa; paa ewe e-dɛke yaa e ne lalaa, epɔɔɔ elɔ pɔ-tɔmɔyɛ.

Hɔɔlay 19

Paa eyɔ weyi, ewɛna waɖe se eyɔɔɔɔ faaa ndɔ emayɔɔɔ yɔ; pɔ-tɔbɔɔ se sɔɔndɔ edaakpa eyɔ nɔɔyɔ se eyɔɔɔɔ natɔyɔ ne palabi-i nabɔyɔ. Pɔ-tɔbɔɔ ɖɔɖɔ se eyɔ wɛna waɖe se ekɛɖɔ lalaa ndɔ esɔma, ɛnaa yaa ɛniwa yɔ.

Hɔɔlay 20

1. Paa anɔ, ewɛna waɖe se ewolo kediyɔɔɔ ne ewɛɛna ɲɔbɛyɛ.

2. Pɛfɛyɔ se pakpa nɔɔyɔ ne ɖɔɲ se esɔɔ ɲɔbɛyɛ naɖiyɛ taa.

Hɔɔlay 21

1. Paa eyɔ weyi, ewɛna waɖe se edɔ e-nɔɔ e-ɛɔɔɔ ɖɔkɔɔ tɔmɔyɛ tɔm taa. Emaymɔɔ epɔɔɔ elɔ lumayza yaa etɔɲna samay lɔɔɔ eyaa mba se pɔɖɔkɔ ɛɔɔɔ yɔ pɔ-yɔɔ.

2. Paa anɔ, ewɛna waɖe se elɔ kewiyay tɔmɔyɛ naɖiyɛ.

3. Samay sɔɔɔɔ kɛna kewiyay ɖɔɲ tigide. Takayɔɔ ɖɔzɔɔ panayna samay sɔɔɔɔ mbɔ.

Hɔɔlay 22

Paa eyɔ weyi, ewɛna waɖe se samay ekandayɔ e-yɔɔ. Kandayɔɔ mbɔ piyekina ne eyɔ wɛɛ e-tɔ yɔɔ, ehezɔ ɲɔm ne esɛkuliye pa-ɲɔnɔɔ nɔmas taa.

Hɔɔlay 23

1. Paa anɔ, ewɛna waɖe se ehɔɔ tɔmɔyɛ, tɔmɔyɛ nɖɔ esɔɔɔɔ yɔ, elabi-ɖɔ ne mulum edaawɛɛ.

2. Eyaa kpeekpe wɛna waɖe se, palaki tɔmɔyɛ kɔɖɔmɖiyɛ kɔyɔ, pɛɛyɔ-we kɔman, mulum edaawɛɛ.

3. Eyɔ weui elaki tɔmɔyɛ yɔ, pɔmɔnaa se pɛɛyɔ-i camɔyɛ, pitalɔ e ne e-mɔzay ne padaala kɔɲɲɔ samay taa.

4. Paa anɔ, ewɛna waɖe se e ne lalaa paɖɔ ɲɔbɛyɛ; e-ɲɔbɛyɛ ekpɛndɔ ɲɔgbɔ lɛɛna yɔɔ, ɲɔgbɔ ana awɛɛ ɖɔɲ ne akandayɔ e-yɔɔ.

Paa ani, ewena waɗe se ehezi ne ecalasi ε-εε, padaakuli-l nazuu tomiye taa; ewena waɗe dɔdɔ se paa pɪnaɣ ŋga, paha-l fenay kuɗumay, ehezi ne pete peheyi-l ke-liidiya.

1. Paa ani, ewena waɖe se eweena ñim ne piwazi e ne e-ñimba pe-wezuu caɣɔ taa; ezi tɔɔɔɔ, tɔɔɔ, dɔɔɔɔ ne ko yɔ. Ewena waɖe se elaki kɔñɔɔ, piwɔɔ-i, elabi ejam, epiɔ edane yaa leluu, ekpadayaa, pala nabɔɔɔ ne pasina-i.

2. *Asōḡ ne piya pōmōnaa se pasina piḡḡḡ.*

1. Paa eyw weyi, ewena waḡe se pokuli ε-εε. Pɪdamuṇa se peheyl ככככ sukuli ככ. Pɪkena paa anɪ kijeyss se ewolo-ku. Pwwe se leytw ne tuma kpasss sukuli כככ. Pwchss ḡḡ se patul sukuli kitezss כככ paa anɪ.

2. *Երտ woki sukuli se ε-εσε ikuli, piwazi-ι e-wezuu cayt taa, pisina-ι ne εña erw wala. Kisiyna eyaa ne paninya dama, pekpeyu dama pa-kiweekim, padut ngbeyε. Kisiyna dɔdɔ ajeya kigbendut ngbeyε tuma wena añunɔ lanheziye yɔ.*

3. *Piya ñimba wena waḡe se palızı sukuli ngũ pɔɔɔɔ se pepiya iwobi-kũ yɔ.*

1. Ραα ανι, εωενα wαδε se εδϑ nככ faaa ε-εjaδε sчnzi tчm taa ne mbϑ pily pi-taa γч, piwazi-ι.

2. Ραα ανι εωενα wαdε se ekandayl mbυ elaba ne ε-ηιδε σεε γα pυ-γγ.

Paa ani, ewena waɗe se eñay pana ne yedeyedetɔ daawe ejade yaƙƙ, ezi poyƙoɗɓu kedenga kpeekpe yaƙƙ eyɔ wala tɔm takayaɗ taa yɔ.

1. Paa ani, etili esu se ewe samay nga ka-taa fεεε ne pikediyna-i yɔ, etɔɔ-ke kimiye.

2. Paa eyw weyi, ediyzina se ε-wala ñĩnsw nũmas ne ε-tl ʔwɔ wɛs lelen nũ pa-taa lɛ, kamay wɛɛ; pifeyl se ɛɛzi-kɛ; ɔaytɔ ɔɔna-kɛ. Mbɔ yekina ne eyaa ñaŋ ɔama wala; mbɔ haɣna mũmas ɔɔɔ se demookrasii samay taa eyaa ununa ɔama.

3. *Երս ոռոչս քերիւնք եւո se Էնդա wala ana ne քսոճոճ շի այեյա կիցբենտսս դգբեյե տոլտս ցո.*

Kedengha kpeekpe ƴƴ ɛƳ wala tɔm tɔnɛ, ti-taa tɔ kpayi kpayi. ƳƳ nɔɔɔ ƴɛɪ ɛtɔn se hɔɔɔ kɔnɛ, ƴaa nɔɔ ƴɔ, kɔtɔnna se padaaɲa wala naaye ɛɲɛ ɲɪnɛ, ƴaa nɲɪ ƴɔ ɲɪ-taa.